

Міністерство освіти і науки України
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТРАНСПОРТНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор коледжу

Володимир ДИМИТРЮК

Наказ № 105/В від 31.08.2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРИ
ВИВЧЕННІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН (ПРЕДМЕТІВ) В
В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ ТРАНСПОРТНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

Чернівці

2023

Розглянуто та схвалено Методичною радою коледжу

Голова методичної ради Василь ОСТАФІЙЧУК
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу

Голова педагогічної ради Володимир ДИМИТРІЮК
Протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Погоджено Студентським самоврядуванням коледжу

Голова студентської ради Юлія СЕМКО
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Погоджено Первинною профспілковою організацією коледжу

Голова профспілкової організації Олександр КОЛОТИЛО
Протокол № 9 від 27.08.2023 р.

Положення вводиться в дію наказом директора № 105/В від 31.08.2023 р.
01.09.2023 р.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальні дисципліни (предмети) в Чернівецькому транспортному фаховому коледжі (надалі - Коледжі) викладаються у відповідності з навчальними програмами розробленими за навчальним планом складеним на основі освітньо-професійних програм (надалі - ОПП) та за робочим навчальним планом спеціальностей фахової передвищої освіти (надалі - ФПО). ОПП розроблені у відповідності з вимогами Стандартів фахової передвищої освіти України.

Навчальна програма розробляється перед початком викладання навчальної дисципліни (предмету) досвідченим викладачем (викладачами) на основі Положення «Про навчальну програму Чернівецького транспортного фахового коледжу», погоджуються цикловою комісією до складу якої входить викладач (або навчальна дисципліна (предмет)) і затверджуються директором коледжу.

У відповідності з навчальним планом, на основі навчальної програми, робочого навчального плану та Положення «Про робочу навчальну програму Чернівецького транспортного фахового коледжу» викладач розробляє робочу програму, зберігаючи структуру навчальної дисципліни (предмету).

Самостійна робота здобувача фахової передвищої освіти (надалі - Здобувач) – це форма організації освітнього процесу, при якій заплановані завдання виконуються Здобувачем під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота Здобувача (надалі - СРЗ) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу під час позааудиторної навчальної роботи. СРЗ спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих Здобувачами за час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь відповідно до обраного напрямку підготовки.

Складовими частинами навчальної дисципліни (предмету) є аудиторні навчальні години і СРЗ. Навчальний час, відведений для СРЗ, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним планом, робочим навчальним планом, навчальною програмою і складає від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення навчальної дисципліни. Співвідношення обсягів СРЗ та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту навчальної дисципліни (предмету), її місця, значення і дидактичної мети в реалізації ОПП, а також питомої ваги у навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

Метою СРЗ є системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у Здобувачів самостійності у здобутті і поглибленні знань, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності фахових молодших бакалаврів на ринку праці.

Основними завданнями СРЗ є послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні світових стандартів.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ, КОНТРОЛЬ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СРЗ

2.1 Зміст самостійної роботи Здобувача

Зміст СРЗ визначається робочою навчальною програмою навчальної дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Самостійна робота, що не передбачена навчальною програмою (навчальним планом, робочим навчальним планом і навчально-методичними матеріалами), але сприяє повнішому розкриттю і конкретизації її змісту, може здійснюватись з ініціативи Здобувача з метою реалізації його власних навчальних і наукових інтересів.

СРЗ над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватись у бібліотеці коледжу, навчальних кабінетах, комп'ютерних аудиторіях (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

СРЗ включає:

- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання завдань з навчальної дисципліни (предмету) протягом семестру;
- роботу над окремими темами навчальної дисципліни (предмету), що винесені на самостійне опрацювання Здобувачів;
- підготовку до усіх видів контрольних випробувань;
- виконання завдань, передбачених програмою практики;
- роботу в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;
- участь у роботі факультативів, спецсемінарів тощо;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- підготовку до підсумкової державної атестації, у тому числі й виконання випускної кваліфікаційної роботи відповідно освітньо-кваліфікаційного рівня «фаховий молодший бакалавр».

2.2 Форми організації СРЗ

Самостійна робота виконується Здобувачем у вільний від занять, зручний для нього час, як правило, поза аудиторією, однак інколи, з урахуванням специфіки дисципліни (предмету) – в лабораторії або майстерні.

Під час виконання самостійної роботи Здобувач має отримати від викладача методичну допомогу у вигляді індивідуальних консультацій та методичних вказівок.

СРЗ може включати вивчення окремих розділів навчальної дисципліни (предмету), аудиторне проектування, роботу з використанням комп'ютерної техніки тощо і враховувати специфіку навчальної дисципліни (предмету), .

Індивідуальні завдання видаються Здобувачам у терміни, передбачені робочою програмою і виконуються кожним Здобувачем самостійно. У випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання залучаються декілька Здобувачів, у тому числі інших спеціальностей.

Видами індивідуальних навчальних завдань СРЗ є:

- конспект з теми за заданим або власно розробленим Здобувачем планом;
- випереджуваче вивчення окремих питань, тем;
- поглиблене опрацювання теми, що вивчають на занятті;
- робота з першоджерелами інформації;
- реферат з теми або вузької проблеми;
- виконання розрахункових або практичних (наприклад ситуативних) задач різного рівня з теми;
- розробка теоретичних або прикладних функціональних (діючих) моделей, явищ, процесів, конструкцій тощо;
- комплексний опис будови, властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій тощо;
- виконання завдань практичного характеру;
- складання наскрізних (за темою, розділом) узагальнюючих таблиць;
- складання словника термінів, понять, визначень;
- виконання інтелектуально - ігрових завдань;
- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни (предмету), бібліографічний опис тощо;
- реферування іноземних текстів за фаховими темами;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань;
- створення презентацій;
- розробка мультимедійних проектів;
- розробка комп'ютерних програм тощо.

Одним із видів проведення самостійної роботи зі Здобувачами є використання сучасних технологій навчання, що запроваджуються в Коледжі. Це модульне динамічне об'єктно-орієнтоване середовище, яке створюється викладачами на допомогу Здобувачам і базується на використанні сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання.

2.3 Умови організації СРЗ та контроль за їх виконанням

Методика організації СРЗ залежить від структури, характеру та особливостей навчальної дисципліни (предмету), обсягу навчальних годин на СРЗ, виду завдань для СРЗ, рівня підготовки Здобувачів та умов організації освітнього процесу.

Для організації продуктивної роботи Здобувачами при виконанні завдань СРЗ у необхідні створити у коледжі відповідні умови:

- готовність Здобувачів до самостійної роботи, мотив до надбання знань;
- наявність і доступність необхідної навчально-методичної літератури та довідкового матеріалу;
- наявність відповідної навчально-матеріальної бази (навчально-лабораторного обладнання, комп'ютерних аудиторій з можливістю роботи в мережі Інтернет тощо);
- наявність бібліотеки із читальним залом, укомплектованими відповідно до чинних норм;

- наявність робочих кімнат для самопідготовки у гуртожитках;
- система регулярного контролю якості виконаної СРЗ;
- консультаційна допомога викладача.

Для забезпечення належних умов для СРЗ на лабораторному обладнанні, у комп'ютерних аудиторіях, інших навчальних об'єктах підвищеної складності і безпеки ця робота може здійснюватися за попередньо складеним графіком під керівництвом викладачів або лаборантів із наданням необхідних консультацій і методичної допомоги.

Відповідальність за створення умов для проведення СРЗ покладається на голів циклових комісій. При складанні плану СРЗ, визначенні її змісту й обсягу, циклова комісія повинна враховувати збалансованість СРЗ з іншими видами навчальної роботи, щоб не перевищувати загальне тижневе навантаження Здобувача, тобто йому необхідно задавати домашні завдання з урахуванням обґрунтованих норм часу на ті чи інші види робіт.

СРЗ виконується Здобувачами під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в академічній групі. Облік СРЗ здійснюють викладачі у навчальних журналах на окремих сторінках, викладач при цьому не ставить свій підпис.

Здобувачі на початку вивчення навчальної дисципліни (предмету) мають бути поінформовані викладачем про перелік і обсяг СРЗ, терміни їх виконання і особливості зарахування, графік проведення консультацій, а також отримати методичні вказівки та індивідуальні завдання для СРЗ тощо.

При зарахуванні СРЗ викладач звертає увагу на вміння Здобувачів працювати з навчальною/науковою літературою, розподіляти матеріал на змістові частини, складати план і завдання до прочитаного, виділяти головну думку, самостійно робити висновки з прочитаного і доводити їх.

В залежності від особливостей навчальної дисципліни (предмету) викладач може встановити такі форми контролю СРЗ:

- поточний контроль при виконанні виконаних практичних (лабораторних) робіт;
- поточний контроль при виконанні письмових контрольних робіт;
- поточний контроль на семінарських заняттях;
- усна доповідь та/або письмовий звіт про розв'язання ситуаційних завдань тощо;
- індивідуальний чи колективний проект (робота), передбачений навчальною програмою з дисципліни (предмету), що потребує формування практичних навичок і умінь Здобувачів;
- звіт про проходження практики, науково-дослідну роботу (чи її етапи).

Середньозважений бал, набраний Здобувачем за виконання завдань з СРЗ, додається до суми балів, набраних Здобувачем з інших видів навчальної роботи з дисципліни (предмету).

2.4 Вимоги до виконання СРС

До виконання СРС пред'являються наступні вимоги:

- робота повинна бути виконаною особисто Здобувачем або групою

- Здобувачів, де кожен її член самостійно виконує свою частку колективної роботи;
- СРЗ має являти собою закінчену розробку (чи її етап), де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;
 - СРЗ повинна демонструвати достатню компетентність автора (авторів) у розкритті питань, що досліджуються;
 - робота повинна мати навчальну, наукову й (або) практичну спрямованість і значимість, містити певні елементи новизни (при виконанні науково-дослідної роботи).

Письмова СРЗ оформляється відповідно до вимог, розроблених цикловою комісією, та інших нормативних документів, що регламентують виконання та оформлення наукових, навчально-методичних та інших робіт.

Відповідальність за якість самостійної роботи безпосередньо несе Здобувач.

2.5 Методичне забезпечення СРЗ

СРЗ забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретних навчальних дисциплін.

До навчально-методичного забезпечення СРЗ відносяться:

- навчальні та робочі навчальні програми дисциплін (предметів), підручники та навчальні посібники, навчальні матеріали, як в друкованому, так і в електронному вигляді;
- методичні рекомендації та посібники з організації СРЗ;
- завдання для самостійної роботи Здобувачів;
- інструкції та методичні вказівки до виконання лабораторних робіт, семестрових завдань тощо;
- тематика рефератів та доповідей;
- зразки оформлення індивідуальних завдань, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни;
- завдання до диференційованих заліків, екзаменів, комплексних контрольних робіт;
- методичні вказівки щодо написання та оформлення звітів про проходження практики;

Методичне забезпечення самостійної роботи Здобувачів повинне передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакети ККР та ККЗ тощо).

Навчально-методичні матеріали повинні використовуватися з урахуванням специфіки різних видів СРЗ, в них має бути визначена система зарахування результатів СРЗ.

Для допомоги Здобувачам у оволодінні знаннями самостійно викладач має підготувати методичні рекомендації. У методичних вказівках для СРЗ мають бути представлені:

- номер СРЗ у відповідності з робочою програмою;
- її назва у відповідності з назвою у робочій програмі;
- навчальні цілі (знаннєвий, діяльнісний і ціннісний компоненти);
- завдання для самопідготовки;

– рекомендації щодо оформлення результатів самостійно опрацьованого навчального матеріалу (конспект, складання плану, реферат, складання таблиць, кросвордів тощо);

– стисле викладання теоретичного матеріалу;

– контрольні завдання (у вигляді запитань або тестів).

У вступі необхідно вказати для якої спеціальності розроблені методичні вказівки, коротку анотацію навчального матеріалу, мету навчання Здобувачів, основні компетенції, міжпредметні зв'язки. У методичних вказівках має бути представлений список літератури та інших інформативних джерел.

Методичні вказівки з СРЗ входять до складу навчально- методичного комплексу навчальної дисципліни (предмету).

Методичні вказівки для СРЗ мають бути роздруковані у форматі А4 або А5 та погоджені цикловою комісією. Їх електронна версія має бути доступна для Здобувачів і викладачів інших навчальних дисциплін (предмет) у мережі Інтернет та бібліотеці коледжу.